

वा० रा०

॥ १४९ ॥

यमदंडमुद्यम्येव त्वयाविनिपातितास्महतास्मेत्यर्थः ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ एवंप्रतिपक्षानुगमनवचः श्रुत्वा ब्रह्माज्ञापरिपालनाद्यव्यवस्थामाह ॥ विभीषणमिति ॥ २४ ॥ तत्रविभीषणस्य ब्रह्मणाऽमरत्वप्रदानादिहावस्थानमेवशास्ति ॥ यावदिति ॥ प्रजाधरिष्यति स्थास्यति तावत्त्वं स्वं स्वीयेदेहं धरिष्यसि ॥ २५ ॥ २६ ॥ शासितः आज्ञप्तः ॥ अत्रस्थानेपात्रेविशेषः ॥ तावद्रमस्वराज्यस्थः कालेममपदं ब्रज ॥ इत्युक्ताप्रददौ तस्मै स्वविश्लेषासहिष्णवे ॥ श्रीरंगशायिनं स्वार्चामिश्वाकुकुलदैवतं ॥ रंगविमानमादा

यमदंडमिवोद्यम्य त्वयास्मविनिपातिताः ॥ एतस्मिन्नंतरे रामं सुग्रीवोऽपि महाबलः ॥ २१ ॥ प्रणम्य विधिवद्दीरं विज्ञापयितुमुद्यतः ॥ २२ ॥ अभिषिच्यांगदं वीरमागतोऽस्मि नरेश्वर ॥ त्वानुगमने राजन्विद्धि मां कृतनिश्चयं ॥ २३ ॥ तैरेव मुक्तः काकुत्स्थो बाढमित्यब्रवीत्स्मयन् ॥ विभीषणमथोवाच राक्षसेन्द्र महायशः ॥ २४ ॥ यावत्प्रजाधरिष्यति तावत्त्वं वै विभीषण ॥ राक्षसेन्द्र महावीर्यलंकास्थः स्वं धरिष्यसि ॥ २५ ॥ यावच्चंद्रश्च सूर्यश्च यावत्तिष्ठति मेदिनी ॥ यावच्च मत्कथालोके तावद्राज्यं तवास्त्वह ॥ २६ ॥ शासितश्च सखित्वेन कार्यते मम शासनं ॥ प्रजाः संरक्षधर्मेण नोत्तरं वक्तुमर्हसि ॥ २७ ॥ ॥ किंचान्यद्वक्तुमिच्छामि राक्षसेन्द्र महाबल ॥ आराधय जगन्नाथ मिश्वाकुकुलदैवतं ॥ आराधनीयमनिशं देवैरपि सवासवैः ॥ तथेति प्रतिजग्राह रामवाक्यं विभीषणः ॥ राजाराक्षसमुख्यानां राघवाज्ञामनुस्मरन् ॥ २७ ॥ तमेव मुक्त्वा काकुत्स्थो हनूमंतमथाब्रवीत् ॥ जीविते कृतबुद्धिस्त्वं मां प्रतिज्ञां वृथा कृथाः ॥ २८ ॥ मत्कथाः प्रचरिष्यंति यावल्लोके हरीश्वर ॥ तावद्रमस्वसुप्रीतो मद्वाक्यमनुपालयन् ॥ २९ ॥ एवमुक्तस्तु हनुमान्नाघवेण महात्मना ॥ वाक्यं विज्ञापयामास परं हर्षमवाप च ॥ ३० ॥

यलंकां प्रायाद्विभीषण इति तदाह ॥ किंचेति ॥ इदं श्लोकद्वयं प्रक्षिप्तमित्यन्ये ॥ २७ ॥ अथ हनुमतोऽपि ब्रह्मदत्तामरत्वात् यावद्रामकथाप्रचारं भूलोके तच्छ्रवणस्य प्रार्थितत्वात्तथारामेणानुज्ञातत्वाच्च तं स्थापयति ॥ जीवित इति ॥ जीवदवस्थाने कृतबुद्धिः कृतनिश्चयः ॥ अतः स्वकृतां प्रतिज्ञां मा वृथा कृथाः मा विलोपयेत्यर्थः ॥ २८ ॥ उक्तमेवार्थं स्पष्टयति ॥ मत्कथा इति ॥ २९ ॥ ३० ॥

उ० कां०

॥ १४९ ॥